

8.3.2007

Dnro 960/4/05

Ratkaisija: Apulaisoikeusasiamies Jukka Lindstedt

Esittelijä: Esittelijäneuvos Eero Kallio

SÄILÖÖNOTETUN TERVEYDENTILAN TARKISTUTTAMINEN

1

KANTELU

Kantelija arvostelee eduskunnan oikeusasiamiehelle 29.3.2005 sähköpostitse lähettämässään kantelussa Espoon poliisin toimintaa 24.–25.3.2005. Poliisit veivät 24.3.2005 iltapäivällä kantelijan veljen Kirkkonummelta asuntonsa porraskäytävästä putkaan. Hän oli maannut porrastasanteelta liikkumattomana ja sivullinen henkilö oli hälyttänyt paikalle poliisin. Kantelija ei tiedä kävikö paikalla sairaauto, mutta hänen veljensä päätyi putkaan, josta hänet päästettiin 25.3.2005. Tämän jälkeen poliisi oli tavoittanut kantelijan veljen hoipertelemasta Espoossa ja vienyt kotiinsa Kirkkonummelle.

Kantelija toimitti 26.3.2005 veljensä Kirkkonummen terveyskeskukseen, josta hänet vietiin aivoverenvuoden takia Töölön sairaalaan ja leikattiin siellä. Kantelija arvostelee sitä, että aivoverenvuodosta kärsivä henkilö päätyi poliisin putkaan ja laitettiin sieltä vastusteluistaan huolimatta huonokuntoisena ja rahattomana pois.

3

RATKAISU

3.1

Tapahtumat

Poliisipartio, johon kuuluivat vanhempi konstaapeli A ja vanhempi konstaapeli B, sai 24.3.2005 hälytystehtävän mennä Kirkkonummella erääseen taloon, jossa juoppoporukka oli ilmoittajan mukaan muille asukkaille häiriöksi. Poliisipartio sai rakennuksen edustalla kuulla neljän he ngen seurueelta, että portaikossa makaa mieshenkilö huonossa kunnossa. Toisen kerroksen rappukäytävästä he löysivät makaamasta henkilön, jonka he tunnistivat kantelijan veljeksi. He saivat pienen herättelyn jälkeen kantelijan veljen istumaan. Poliisipartio tarkasti hänen päänsä mahdollisten vammojen vuoksi ja havaitsi tällöin otsassa ja takaraivossa kuivunutta verta.

Kantelijan veli nousi jaloilleen ja hänet talutettiin poliisiautoon. Hänen puheensa oli sammaltavaa eikä hänen kertomuksessaan ollut oikein yhteyttä tapahtumiin.

Poliisipartio yritti kysellä ulkona olevilta henkilöiltä useaan otteeseen, mitä oli tapahtunut, mutta kukaan ei pystynyt kertomaan tarkempaa. Poliisit saivat ainoastaan tietää, että kyseinen seurue oli ollut kantelijan veljen luona juopottelemassa ja että ulos lähtiessä kantelijan veli oli sammunut rappukäytävään. Poliisipartion arvion mukaan kantelijan veli oli sellaisessa kunnossa, ettei hän kyennyt huolehtimaan itsestään. Hän vaikutti kuitenkin olevan terveydentilaltaan kunnossa.

Poliisipartio vei kantelijan veljen Espoon poliisiaseman putkaan hänen suojaamistaan varten. Kantelijan veli kertoi, että hänellä oli sydänvika. A ja B soittivat Kirkkonummen terveyskeskukseen, josta heille kerrottiin, ettei kantelijan veljellä ollut mitään säilytystä vaarantavia sairauksia. Hän käyttäytyi poliisiasemalla normaalin juopuneen henkilön tavoin.

Vartijan mukaan kantelijan veljen käytöksessä ei ollut putkassa olon aikana normaalista poikkeavaa. Hänen kuntoaan tarkkailtiin säännöllisin väliajoin eikä näissä tarkastustapahtumissa havaittu mitään normaalista poikkeavaa. Vartija kertoo kysyneenä ennen pois päästämistä kantelijan veljeltä, kykeneekö hän huolehtimaan itsestään. Kantelijan veli päästettiin 24.3.2005 kello 21.43 putkasta, kun hänen arvioitiin kykenevän huolehtimaan itsestään.

Poliisipartio, johon kuuluivat ylikonstaapeli ja vanhempi konstaapeli, sai 25.3.2005 kello 0.34 tehtävän Kauklahteen. Matkalla sinne kantelijan veli tavattiin kello 0.39 Turunväylältä kävelemästä. Hän kertoi päässeensä putkasta muutamaa tuntia aikaisemmin. Kyseinen tieto varmistettiin oikeaksi. Hän kertoi asuvansa Kirkkonummella, ja kun hänellä ei ollut riittävästi käteisvaroja taksin maksamiseen, poliisipartio vei hänet kotiinsa.

3.2

Arviointi

Päihtyneiden käsittelystä annetun lain 2 §:ssä edellytetään, että mikäli päihtyneiden terveydentila antaa siihen aihetta, hänet on viipymättä toimitettava sairaalahoitoon tai ryhdyttävä muuhun hänen tilansa vaatimaan toimenpiteeseen.

Sisäasiainministeriön 15.9.2003 päihtyneiden kohtelusta antaman ohjeen (SM-2003-01756/Tu-53) mukaan poliisin on arvioitava päihtyneen käyttäytymisen sekä muiden havaintojen perusteella, onko henkilö päihtynyt tai lääkeaineiden ja alkoholin sekakäytöstä johtuvassa sekavuustilassa vai johtuuko hänen poikkeava käyttäytymisensä päihtymystä muistuttavasta sairaudesta. Päihtyneen tajunnantasoa tulee arvioida annettujen ohjeiden mukaisesti.

Tässä tapauksessa A ja B kiinnittävät jo kantelijan veljen tavatessaan huomiota hänen vammoihinsa. Kyseiset vammat tarkastettiin ja todettiin, että kantelijan veli vastasi puhutteluun ja kykeni autettuna kävelemään. Hän ei valittanut mitään kipua tai särkyä. Lisäksi hänen yleinen terveydentilansa tarkistettiin terveyskeskuksesta. Mikään seikka ei viitannut siihen, että kysymyksessä olisi ollut joku muu kuin tavanomaisesta liiallisesta alkoholin käytöstä johtunut sammuminen.

Lääninhallituksen poliisiosasto katsoo lausunnossaan, että poliisilain 11 §:n 1 momentin mukainen kiinniottoperuste kantelijan veljen suojelemiseksi oli olemassa. Vaikkakaan hän ei kiinniottotilanteessa ilmoittanut poliisille huonovointisuudesta, poliisipartio kiinnitti saadun selvityksen mukaan huomiota mahdollisiin sairauksiin ja otti yhteyttä terveyskeskukseen. Terveyskeskuksen tiedossa ei ollut, että kantelijan veljellä olisi entuudestaan säilöönpanon esteenä olevia sairauksia.

Kun otetaan huomioon kuitenkin kantelijan veljellä nimenomaan pään alueella havaitut kuivuneet verijäljet, jotka olivat osoitus jonkinlaisesta päähän kohdistuneesta iskusta, olisi hänet ollut lääninhallituksen poliisiosaston mukaan syytä käyttää lääkärissä ennen säilöönpanoa.

Omana käsityksenäni totean, että edellytykset kantelijan veljen säilöönottamiseen ovat olleet olemassa. Sisäasiainministeriön 15.9.2003 päihtyneiden kohtelusta antamien ohjeiden kohdissa 3 ja 4 kiinnitetään korostetusti huomiota säilöön ottamisen perusteen arviointiin ja mahdollisen sairaustilan arviointiin. Tässä tapauksessa A ja B toimivat ohjeen mukaisesti ja selvittivät kantelijan veljen tajunnan tasoa. He tarkistivat vielä terveyskeskuksesta kantelijan veljen mahdolliset sairaudet.

A ja B siis havaitsivat, että kantelijan veljellä oli otsassa ja takaraivossa kuivunutta verta. Nämä, kuten pään alueelta löytyvät jäljet mahdollisesta iskusta tai kaatumisen yhteydessä tapahtuneesta pään lyömisestä, ovat seikkoja, joiden arvioiminen on syytä antaa lääketieteellistä asiantuntemusta omaavalle henkilölle. Käsitykseni mukaan A:n ja B:n olisi ollut syytä viedä kantelijan veli terveyskeskukseen hänen terveydentilansa tarkistamiseksi. Tällöin he olisivat siirtäneet vastuun arvioinnista terveyskeskuslääkärille. Jälkikäteen saadut tiedotkin puoltavat tätä näkemystä. Korostan vielä, että äärimmäinen huolellisuus ja varovaisuus tällaisessa tilanteessa saattaa pelastaa ihmisen terveyden tai hengen. Sillä on merkitystä myös poliisin oman oikeusturvan kannalta.

Kantelijan veljen tilan arvioiminen on ollut erittäin vaikeaa. Poikkeavaa ei ole havaittu säilössä pitämisen aikana eikä vielä seuraavana päivänäkään.

3.3

Toimenpiteet

Saatan tämän käsitykseni erityisen huolellisuuden noudattamisesta vanhempien konstaapelien A:n ja B:n tietoon.